

25.3.2020

20/627/2020

Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen tehtävät vuosien 2020–2023 aikana

1. Osaamiskeskusrakenne

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyi 5.3.2020 nuorisolain (1285/2016) 19 §:n nojalla nuorisoalan osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden vuosien 2020–2023 väliseksi ajaksi. Valtionapukelpoisuus myönnettiin kuudelle hakijalle.

Osaamiskeskus vastaa osaamisalansa kehittämisestä ja edistämisestä valtakunnallisesti. Se myös tuottaa, kokoaa ja jakaa tietoa osaamisalansa kohderyhmästä, toimintaympäristön tilanteesta ja tarpeista, sekä nuorisopolitiikkaan liittyvistä asioista, niin nuorisoalan toimijoille ja yhteisöille kuin opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Osaamiskeskukset muodostavat rakenteen, jonka avulla opetus- ja kulttuuriministeriö johtaa, yhteen sovittaa, kehittää ja luo yleisiä edellytyksiä nuorisotyölle ja -politiikalle valtionhallinnossa.

Osaamiskeskusrakenteen lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ohjausjärjestelmään kuuluvat aluehallintovirastojen nuorisotoimet sekä lakisääteiset valtion nuorisoneuvosto ja arviointi- ja avustustoimikunta.

2. Osaamiskeskustoiminnan painopisteet vuosille 2020–2023 ja yleiset edellytykset

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023, joka hyväksyttiin 19.12.2019, sisältää seuraavat painopisteet osaamiskeskustoiminnalle:

1. Nuorisotyö kunnassa
2. Nuorisoalalla toimivien järjestöjen tilannekuva ja vaikuttavuus
3. Osallisuus ja vaikuttaminen
4. Kohdennettu nuorisotyö
5. Digitaalinen nuorisotyö
6. Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa

Osaamiskeskukset on valittu painopistekohtaisesti.

Jokaisen painopisteen sisällä tulee läpäisevästi ottaa huomioon sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja kaksikielisyys. Osaamiskeskusten suomenruotsalaista nuorisotyötä koordinoidaan Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa -painopisteen osaamiskeskuksessa.

Osaamiskeskukset toimivat opetus- ja kulttuuriministeriön tavoiteohjauksessa.

Osaamiskeskukset toimivat vuorovaikutuksessa aluehallintovirastojen nuorisotoimien kanssa.

Osaamiskeskuksella on riittävä valmius ja osaaminen osallistuakseen oman painopisteensä alan eurooppalaisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämiseen yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

3. Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen tehtävät vuosille 2020–2023

Tavoite 1	Vahvistetaan digitaalista nuorisotyötä koskevaa osaamista nuorisotyön johtamisessa, suunnittelussa ja käytännön toiminnoissa.
Tulosodotus	Digitaalista nuorisotyötä suunnitellaan, johdetaan ja toteutetaan strategisesti ja kokonaisvaltaisesti. Digitaalisuus on vakiintunut osaksi nuorisotyön rakenteita, toimintamuotoja ja koulutusta.
Keskeisimmät toimenpiteet	Toteutetaan kohderyhmäkohtaisia koulutuksia sekä verkossa että kasvokkain. Kehitetään oppilaitosyhteistyötä. Tuetaan työyhteisöjä, myös johtoa, diginuorisotyön kehittämisessä. Toteutetaan eurooppalainen vertaisoppimishanke. Tuotetaan julkaisuja, itseopiskeluaineistoja ja videoita sekä muita digitaalisen nuorisotyön perus- ja erityisosaamista lisääviä materiaaleja. Tehdään näkyväksi digitaalisen nuorisotyön menetelmiä.
Mittarit	Alustava: Valtakunnalliset selvitykset digitaalisen nuorisotyön osaamisesta, sisällöistä, laajuudesta ja vaikuttavuudesta. Koulutusten, verkkokurssien, konsultaatioiden ja kumppanuuksien maantieteellinen kattavuus maakunnittain ja osallistujamäärät. Kyselyt ja palaute näiden laadusta ja tavoittavuudesta. Tuotettujen materiaalien määrä ja tavoittavuus.
Alustava aikataulu	Vertaisoppimishanke 2021. Koulutukset ja materiaalituotanto 2020–2023.
Tavoite 2	Vahvistetaan tietoon perustuvan digitaalisen nuorisotyön kehittämistä.
Tulosodotus	Digitaalisen nuorisotyön kehittäminen on ennakoivaa, perustuu tutkimustietoon ja vastaa toimintaympäristön muutoksiin. Nuorisotyön eri sektoreiden kehittämisessä hyödynnetään monipuolisia tietoaineistoja, joita analysoidaan tekoälyn avulla.
Keskeisimmät toimenpiteet	Tuotetaan selvityksiä ja tutkimuksia digitaalisesta nuorisotyöstä. Tuotetaan diginuorisotyön laadullinen vaikuttavuusselvitys. Valmistellaan digitaalista nuorisotyötä koskeva osaamiskriteeristö. Tuetaan tulevaisuuden ennakkointia. Levitetään ajantasaista tutkimustietoa nuorten digikulttuureista ja teknologian kehityksestä. Tuetaan avoimen datan käyttöä nuorisotyön kehittämisessä.

Mittarit	Alustava: Selvitykset diginuorisotyön kehittymisestä valtakunnallisesti. Säännöllinen seuranta.
Alustava aikataulu	Osaamiskriteeristö 2020-2021. Vaikuttavuusselvitys 2021-2022. Selvitys kuntien digitaalisesta nuorisotyöstä 2021 ja 2023. Selvitys järjestöjen ja seurakuntien digitaalisesta nuorisotyöstä 2022.
Tavoite 3	Vahvistetaan nuorisotyöntekijöiden osaamista ja tietoisuutta digitaalisen median mahdollisuuksista ja riskeistä.
Tulosodotus	Digitaalisuuden mahdollisuudet ja riskit nuorisotyössä ymmärretään monipuolisesti. Nuorisotyöntekijät ovat medialukutaitoisia ja mediakriittisiä. Digitaalisuuden tarjoamia mahdollisuuksia käytetään nuorten harrastustoiminnassa monipuolisesti hyväksi. Nuorisotyössä ehkäistään digitaalisen kuilun syvenemistä.
Keskeisimmät toimenpiteet	Edistetään innovatiivisten toimintamuotojen ja palveluiden kehittämistä digitaalisessa nuorisotyössä. Vahvistetaan nuorisotyöntekijöiden mediakasvatusosaamista. Lisätään nuorisotyöntekijöiden osaamista nuorten digisyrjäytymisen ehkäisyssä. Tuetaan alan yhteiskehittämistä, muun muassa nuorille suunnatun verkkoneuvonnan ja -ohjauksen osalta. Kehitetään oppilaitosyhteistyötä.
Mittarit	Koulutusten määrä, tuotetut materiaalit ja palautteet.
Alustava aikataulu	2020-2023
Tavoite 4	Tuetaan hallinnonalojen välistä koordinaatiota nuorten somehoukuttelun ennaltaehkäisemiseksi.
Tulosodotus	Hallinnonalojen välinen yhteistyö ja tiedonvaihto on lisääntynyt. Yhteinen näkemys nuorten somehoukuttelun ennaltaehkäisemisen toimenpiteistä ja välineistä on selkiytynyt. Tietoa ilmiöstä on saatavilla kootusti ja sitä hyödynnetään.
Keskeisimmät toimenpiteet	Tuotetaan tietoa ja materiaaleja ilmiöstä verkostomaisessa yhteistyössä. Muodostetaan tilannekuva ilmiön laajuudesta ja muodoista käyttäen hyväksi myös olemassa olevaa tietoa. Selkiytetään käsitteistöä. Kehitetään toimintatapoja ja -malleja ilmiön torjumiseksi. Ylläpidetään ja päivitetään tietoa somehoukuttelusta osoitteessa Koordinaatti.fi/grooming .
Mittarit	Kouluterveyskysely, kysely keskeisille toimijoille, web-analytiikka

Alustava aikataulu	Tilannekuva- ja käsitetyö 2020-2021. Tiedon tuottaminen ja toimintamallien kehittäminen 2021-2023.
--------------------	--

4. Rahoitus

Osaamiskeskustoiminta rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 29.91.50 (rahapelitoiminnan voittovarot nuorisotyön edistämiseen).

Osaamiskeskus hakee valtionavustusta kullekin toimintavuodelleen opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeiden mukaisesti. Valtionavustus myönnetään opetus- ja kulttuuriministeriön ja osaamiskeskuksen yhdessä sopimiin tehtäviin. Arviointi- ja avustustoimikunta tekee asiassa esityksensä.

Myönnetyn avustuksen käyttöaika on 12 kuukautta. Avustuksen määrää harkittaessa ottaa opetus- ja kulttuuriministeriö nuorisolain 19 §:n mukaisesti huomioon osaamiskeskuksen tehtävät ja toiminnan laadun sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, ja arvioi edellä mainittuja seikkoja valtioneuvoston nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevan asetuksen (211/2017) 8 §:n mukaisesti.

5. Raportointi

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa myöntämiensä valtionavustusten käytön tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä avustusten vaikutuksia. Tätä tarkoitusta varten ministeriö voi tehdä avustuksen saajalle kyselyjä myöntämästään avustuksesta.

Osaamiskeskuksen tulee viipymättä ilmoittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle suunniteltuun toimintaansa vaikuttavista olennaisista muutoksista. Tarvittaessa näissä tilanteissa käydään opetus- ja kulttuuriministeriön ja osaamiskeskuksen väliset tarkentavat keskustelut.

Osaamiskeskus tekee avustuksen käytöstä selvityksen viimeistään valtionavustuspäätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä tuloksellisuusraportointi että kustannuspaikkakohtainen talousraportointi.

Osaamiskeskus varautuu toimittamaan vuoden 2022 toimintaa koskevan avustushakemuksensa yhteydessä selostuksen koko siihenastisesta osaamiskeskustoiminnastaan. Selostuksen tulee sisältää yhteenveto aikaansaaduista tuloksista. Selostuksen pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö ja osaamiskeskus sopivat tavoiteohjausasiakirjaa koskevasta puolivälitarkastelusta.

6. Tavoiteohjausasiakirjan voimaantulo ja tarkistaminen

Tavoiteohjausasiakirja tulee voimaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntäessä avustuksen nuorisoalan osaamiskeskuksen vuoden 2020 osaamiskeskustoimintaan. Tavoiteohjausasiakirjaa voidaan sen voimassaoloaikana tarkistaa opetus- ja kulttuuriministeriön ja nuorisoalan osaamiskeskuksen yhteisellä päätöksellä.

Allekirjoitukset

Henni Axelin

Johtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Mikko Votka

Nuorisoasiainjohtaja

Helsingin kaupunki